

ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ДИЗАЙНУ

Дизайн-освіта у закладі вищої освіти спрямована на формування у студентів професійних якостей, творчих здібностей, інтересів, тощо. Підвищення рівня фундаментальної та спеціальної фахової підготовки неможливо реалізувати без належного теоретичного та науково-методичного їхнього обґрунтування. На протязі всього періоду формування освітньої системи підготовки фахівців з дизайну, існували різні підходи до розуміння змісту і обсягів навчання студентів інженерно-технологічним дисциплінам. Вже із самого початку розробки теорії і методики дизайну поставало питання оптимальної співпраці дизайнерів, конструкторів та виробників. Дизайнер повинен в основному циклі фундаментальних і професійних дисциплін здобути відповідні знання та уміння в межах чіткого розуміння процесу конструювання та проектування, основ технологічної обробки матеріалів, прикладної механіки, нарисної геометрії, основ організації виробництва і ще деяких дисциплін [4].

Загальні проблеми дизайн-освіти є предметом різнобічного дослідження науковців. Зокрема, О. Генісаретський визначив методологічні та гуманітарно-художні проблеми дизайну, І. Герасименко розробив технології виробництва художньо-конструкторського формотворення. В. Даниленко, Є. Лазарев розглядають дизайн як техноестетичну систему, В. Сидоренко – як проектну культуру та естетику дизайнерської творчості. Проблеми історичного і сучасного досвіду дизайн-освіти в Україні та за кордоном досліджували О. Боднар, О. Бойчук, А. Бровченко, В. Глазичев, А. Діжур, Г. Максименко, С. Мигаль, Г. Мінервін, В. Прусак, І. Рижова, П. Татіївський, О. Трошкін, О. Фурса, О. Хмельовський, Л. Холмянський, А. Чебикін, М. Яковлев та ін. [1].

Мета дослідження: теоретично обґрунтувати й висвітлити значення дисциплін інженерно-технологічного спрямування під час підготовки майбутніх дизайнерів у закладах вищої освіти.

Головними і загальними для всіх студентів є вміння розробляти оригінальні за дизайнерським задумом і виконанням виробу, творчо вирішувати композиційні, колористичні та технічні завдання. Інший масив умінь відноситься, власне, до професійної дизайнерської майстерності – відтворення образотворчими засобами авторської ідеї, дизайн-пропозиції, набуття навичок проєктанта, конструктора, макетувальника, виконавця експериментальних взірців, який професійно володіє графічними і технічними засобами та допоміжним інструментарієм, який враховує особливості та технічні властивості застосовуваних матеріалів, декоративних та захисних покриттів, володіє основами ергономіки, знаннями щодо охорони праці і безпеки життєдіяльності тощо. Низка умінь покликана забезпечити реалізацію та впровадження проєктів і зразків у виробництво. Отже, дизайнер високоякісним творчим продуктом має впливати на формування суспільного смаку й естетичної культури суспільства, надавати методичну та фахову допомогу виробничим підприємствам, проєктно-конструкторським службам, організаціям, співпрацювати з творчими працівниками культури і мистецтва [2].

На основі вимог до організації педагогічних систем можливо виділити деякі етапи підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах, а саме: відбір художньо-обдарованої молоді; врахування потреб сучасного дизайн-виробництва в організації навчально-виховного процесу; забезпечення проходження усіх видів практик і, зокрема, проєктно-конструкторської на виробничій базі підприємств і організацій певної галузі; забезпечення раціонального використання навчально-виробничої бази закладу вищої освіти для проведення навчального процесу, наукових досліджень, зміцнення та розвитку їхньої матеріально-технічної бази; здійснення підготовки фахівців за узгодженими наскрізними навчальними планами і програмами на інтегрованій основі; матеріально-технічне забезпечення процесу професійного навчання на сучасному рівні дизайнерських творчих майстерень, макетно-модельних лабораторій, художніх студій тощо; наявність висококваліфікованих педагогів; розробка і оновлення наукового та навчально-методичного забезпечення підготовки дизайнерів [3].

Сьогодні заклади освіти з підготовки дизайнерів повинні стати не тільки центром професіоналізму, не тільки генераторами нових ідей і методів проектування, але також, і це напевно, найбільш головне, піонерами кардинальних зрушень в самій педагогіці. Педагогічний досвід дизайну є не що інше, як спроба перебороти традиційну концепцію навчання для придбання нових знань, умінь та навичок, необхідних для вирішення принципово нових задач, що не мають в минулому будь-яких аналогів і прототипів.

Література

1. Камінська А. В. Організаційно-педагогічні засади підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах України. URL: <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN21/13kavnz.pdf> (дата звернення: 3.03.2020).

2. Прусак В. Ф. Дизайнерська освіта в технічному вузі. *Науковий вісник. Проблеми деревообробки на рубежі XXI ст.: наука, освіта, технології*. Вип. 9.5. Львів : Престиж-інформ, 1999. С. 31–34.

3. Прусак В. Ф. Педагогічні умови підготовки майбутніх дизайнерів у вищих навчальних закладах України. *Збірник наукових праць. Педагогічні науки*. Вип. 41. Херсон : ХДУ, 2006. С. 296–301.

4. Функціональна роль творчого складу мислення у становленні особистості. Дизайн, як школа творчого мислення. URL: <https://www.kazedu.kz/referat/129284/2> (дата звернення: 10.03.2020).

ПОЛІШКО ЮЛІЯ

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ФОРМУВАННЯ УМОВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОБЛЕМНО-ПРОЄКТНОГО НАВЧАННЯ

Реформування системи освіти на пряму залежить від готовності педагогів до кардинально інших підходів, методів та прийомів викладання. Адже сучасна освіта направлена на особистісно-орієнтоване навчання центром якого є учень, його самобутність та самостійність. У свою чергу, інтеграція України до Євросоюзу та ринкові відносини, диктують нові вимоги до випускників навчальних закладів. Стосовно майбутніх робітників легкої промисловості то вони мають володіти не лише теоретичними знаннями, але мають розуміти та вміти їх практично застосовувати в сучасних умовах виробництва. У професійних (професійно-технічних) навчальних закладах це здійснюється шляхом поєднання теоретичного та виробничого навчання, але для оволодіння учнями необхідними компетентностями, що в майбутньому дозволять сформувати особистість фахівця, здатного до різносторонньої професійної діяльності в галузі технологій легкої промисловості, цього недостатньо. Тому необхідно здійснювати компетентнісний, цілісний підхід при підготовці майбутніх фахівців [3].

На нашу думку, саме впровадження в навчальний процес проблемного та проєктного навчання, де головним принципом є спільна діяльність викладача та учнів, уможливило суттєві зміни в освітньому процесі, дає перспективи для розвитку творчого потенціалу майбутніх працівників легкої промисловості, що є важливою складовою формування креативних умінь та навичок самостійної діяльності. Але, відповідно до цього, змінюється й роль викладача, який з наставника та єдиного джерела знань, перетворюється на коуча, фасилітатора, тьютора, модератора, а учні займаються самостійною роботою пошукового характеру. Як відомо, більшість здобувачів освіти не бажають самостійно проявляти ініціативу, організовувати та здійснювати самостійну роботу, тому саме від вміння викладача, залежить результативність та ефективність проблемно-проєктної діяльності. Натомість, вміння поєднати проблемне і проєктне навчання та вдало ним користуватися є показником високої кваліфікації педагога, його прогресивної методики. Тобто, впровадження в навчальний процес проблемно-проєктного навчання передбачає рівноправність учня і викладача, проведення уроку не для учнів, а разом з ними, що в свою чергу гарантує підняття педагогічного процесу на якісно новий рівень. На думку В. Радкевич, викладачі та майстри професійних (професійно-технічних) навчальних закладів мають володіти не тільки високим рівнем дидактичної компетентності, але й педагогічною майстерністю, що ґрунтується на вмінні користуватися педагогічними технологіями і педагогічною технікою спрямування теоретичних знань у професійно-практичну сферу діяльності [1]. Для реалізації вище сказаного, учасники навчального процесу мають бути готовими самостійно обирати дієві педагогічні умови, здійснювати діяльність дослідницької характеру; що передбачає вміння систематизувати, моделювати навчально-виробничий процес та планувати свою професійну педагогічну діяльність.

Розглянемо основні умови формування готовності викладачів до проблемно-проєктного навчання:

- усвідомлення практичної значимості різних інновацій у системі освіти не лише на професійному, а й на особистісному рівні;
- сприйняття та розуміння нововведень, готовність до змін моделі навчання, самоосвіти, самовдосконалення;
- бажання працювати не лише на передачу готових знань, але й на формування комплексу особистісних якостей здобувачів освіти;
- творчий підхід до вибору змісту, форм, методів та засобів навчання;
- вивчення та впровадження в своїй професійній діяльності передових педагогічних досягнень, сучасних педагогічних прийомів і виробничих технологій [2];
- володіння системою прогностичних, проєктувальних, конструктивних, організаційних, комунікативних, рефлексивних, аналітичних умінь;
- вміння організувати та планувати кожен етап професійно-педагогічної діяльності, враховуючи специфіку змісту навчання, вікові та освітні здібності та вміння учнів;
- здійснювати діагностику навчальної діяльності на основі чітких параметрів результативності навчання та планувати процес викладання.